Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2017-2018
Förskolan Bonden

INLEDNING

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter – flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Bristande tillgänglighet är också en grund för diskriminering från och med 1 januari 2015.

Alla barn har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Varje år upprättas en plan på alla förskolor. Det som står i likabehandlingsplanen ska ske i verksamheten.

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000
stockholm.se

Bestämmelser som styr

Arbetet med likabehandling mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier regleras i:

- Barnkonventionen
- Skollagen 6 kap (2010:800),
- Diskrimineringslagen (2008:567 ändrad 2014:958)
- Förordning (2006:1083 ändrad 2011:681) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.
- Läroplanen
- Stockholms stads förskoleprogram – framtidens förskola

Enligt skollagen och diskrimineringslagen är all personal inom förskolan som kommer i kontakt med barn skyldiga att arbeta målinriktat för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan. Om detta ändå skulle inträffa ska omständigheterna utredas, dokumenteras och åtgärder föreslås för att förhindra att det upprepas.

Skadestånd kan utgå till den som diskriminerats/ kränkts, om personalen i förskolan åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen. Vårdnadshavaren kan göra en anmälan till Statens skolinspektion eller Diskriminerings-ombudsmannen. Skolinspektionen och barn- och elevombudet (BEO) har tillsynsansvar för bestämmelserna i skollagen. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av bestämmelserna i diskrimineringslagen.

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Diskriminering

Diskriminering är när *personalen* i förskolan behandlar barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.
Beskrivning av diskrimineringsgrunderna - deo

Bristande tillgänglighet är också en grund för diskriminering sedan 1 januari 2015. Bristande tillgänglighet innebär att en person med funktionsvariation missgynnas genom att man inte har vidtagit skäliga

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

åtgärder för tillgänglighet för att personen i fråga ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsvariation.

Trakasserier

Trakasserier är när *personal eller barn* kränker ett barns värdighet och kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna. Det är trakasserier även när ett barn kränks på grund av en förälders sexuella läggning, funktionsvariation med mera.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är när *personal eller barn* kränker ett barns värdighet, men kränkningen har inte samband med någon diskrimineringsgrund.
När man bedömer kränkande behandling mellan barn fäster man stor vikt vid barnets upplevelse. Förskolan ska alltid utreda om barnet blivit kränkt. Här tas hänsyn tas till barnens ålder. Det vanliga är att det inte är frågan om kränkande behandling men däremot snarast fråga om bristande tillsyn från personal.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- ✓ fysiska (slag, knuffar)
- ✓ verbala (hot, svordomar, öknamn)
- ✓ psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när någon kommer)
- ✓ texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier)
- ✓ mobbning (upprepade kränkningar i avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag)

Utvärdering av föregående års plan

Genomfördes de åtgärder som föreslogs i förra årets plan? Är ni nöjda med resultatet? Vad behöver förbättras?

Förskolans utvärdering beskrivs här:

Ny mall för arbete med den nya planen har underlättat innehåll och skrivande. Bildande av arbetsgrupp bestående av pedagoger, vårdnadshavare och förskolans ledningsgrupp, som träffats vid tre tillfällen under vintern. Vid några sammankomster har även studenter under VFU deltagit.

Intressanta och viktiga samtal har pågått i arbetsgruppen kring begrepp, konkreta exempel och frågeställningar. Vad menar vi med *barn i behov av särskilt stöd?* Aktuella ämnen som exempelvis barns rätt att bestämma över sin egen kropp, integritet, regler och förhållningssätt i hem och förskola har diskuterats. Förslag på hur förankring av den nya planen ska ske hos barn, pedagoger och vårdnadshavare.

Diskutera:
Var går gränsen mellan befogade tillrättavisningar och kränkande behandling?

Främja barns lika rättigheter och möjligheter

Det främjande arbetet är förskolans värdegrundsarbete utifrån läroplanen och finns i förskolans förhållnings- och arbetssätt. Det är en del i det vardagliga, långsiktiga arbetet på förskolan. Det kan också vara till exempel kompetensutveckling för personalen om diskrimineringsgrunderna.

Konkreta exempel från förskolan:

- Att skratta *med* någon istället för *åt* någon
- Att prata *med* varandra istället för *om* varandra
- Våra pedagogiska miljöer förebygger kränkningar och utanförskap genom ”rum i rummen”. Barnen kan välja mellan olika mötesplatser där man kan vara många eller på egen hand
- Vi uppmuntrar barnen att ta hjälp av en vuxen om det blir fel eller inte känns ok
- Barnen behöver få möjlighet att ”vara i fred”, det är ok att säga nej till en aktivitet

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

- Hur beskriver vi en konflikt? ”Vi var oense”, låta flera komma till tals, försök få en så mångfacetterad bild som möjligt
- Vi väljer litteratur mm där såväl flickor som pojkar har framträdande roller och där kränkningar inte förekommer. Vi talar med barnen om innehållet i film, böcker, teater mm
- PYT-triangeln (Praktisk YrkesTeori); Vad och hur gör vi och är det schysst mot barnen?
- Vi väljer att inte delta på sociala medier i förskolan
- Olika sätt att låta ”alla vara med” eller få leka i liten grupp en stund. Fråga barnen om olika förslag till lösningar. Hur gör vi demokrati tillsammans?
- Hur kan vi samla fler *”case”* för att stötta varandra?

Förskolans främjande arbete beskrivs här:

Ur Nytorgets förskolors VP kring delaktighet och inflytande…

Våra förskolor ska vara en välkomnande mötesplats för barn, föräldrar och förskolepersonal. En förskola som är lustfylld, spännande och kreativ. Fokus på utveckling, lek och lärande där verksamheten genomgående är **tydlig, tillåtande** och **tillgänglig.**

Barnen ska mötas av förskollärare och barnskötare som **lyssnar** och är ärligt nyfikna på att **barn kan**. Alla ska ingå i ett meningsfullt sammanhang där vi ser olikhet som tillgång.

Vår verksamhet grundar sig på tanken att förskolan är en plats där barnen ska ges möjlighet att utvecklas och lära **tillsammans** med andra.

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Barnens intressen och nyfikenhet styr verksamhetens innehåll. De vuxna är lyhörda för och lyssnar in barnens synpunkter och tankar som sedan används i förskolans kommande planering av verksamheten. Ett utforskande och undersökande arbetssätt förutsätter ett innehåll som barnen visar intresse för. Arbetssättet grundar sig på att vi vill ha många olika frågor, svar, tankar, idéer kring det som är i fokus för utforskandet, där barnen bidrar med nya aspekter och infallsvinklar.
Barnen blir lyssnade på.
Barnen ger uttryck för sina åsikter och önskningar i förskolan.
Barnen är delaktiga i gemensamma beslut i förskolan.
Barnen samarbetar och uppmuntras till problemlösningar.
Förskolan låter barnen få utveckla sin förmåga att leka och lära i grupp, där grunderna är turtagande, samförstånd och ömsesidighet. Barnen utmanas dagligen i lek, kommunikation, förhandling, samarbete och problemlösningar.
Förskolans miljö är tydlig, tillåtande och tillgänglig.

Genom att dela upp barnen i mindre grupper ökar vi möjligheterna för barnen att bli sedda, få ökat talutrymme och bli lyssnade på. Inbjuda till solidarisk lek där fantasi, inlevelse och kommunikation uppmuntras.
Vi ger föräldrarna kunskap om hur vi arbetar med barns inflytande bland annat genom vecko-/månadsbrev och med stöd av pedagogisk dokumentation.

Alla människors lika värde är grunden för förskolans uppdrag och verksamhet. I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Likabehandling och inkludering är ett viktigt uppdrag.

Vi upprättar årligen en Plan mot kränkande behandling och fortsätter att förankra den bland medarbetare, barn och familjer.

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Kartläggning

Underlag för kartläggningen är:

- Nytorgets verksamhetsidé kring lyssnande, välkomnande, delaktighet, ansvar och pedagogiska miljöer
- Vårdnadshavares/barns synpunkter
- Utvecklingssamtal/föräldramöten med workshops/dialogmöten
- Analys från eventuella RISK-incidenter och barnskyddsronder
- Inventering av eventuella riskområden. Hur väljer vi att ta tillvara och inreda förskolans lokaler inne och ute? Pedagogernas möjlighet att överblicka verksamheten
- Fokus på möjligheter och förmågor istället för problem och brister
- Förskolans mötesforum exempelvis veckomöten och Arbetsplatsträffar

Analys av kartläggningen /Förskolespecifikt innehåll

Förskolans gårdar

Förskolan **Hörnet** och förskolan **Metaren** har två gårdar, här behövs extra tillsyn för att kränkningar inte ska uppstå. Hörnet har även flera in- och utgångar och trapphus som kan bli riskfaktorer.

Flera våningsplan

Förskolan **Hörnet, Metaren** och **Bonden** är förskolor i flera våningsplan med interna och externa trapphus. Här behöver vi iaktta extra försiktighet.

Lokalernas utformning

Förskolan **Lilla Bonden, Hörnet** och **Bonden** är förskolor med flera smårum där barnen ibland kan ha egen lek. Vuxnas tillsyn och närvaro blir extra viktig då lokalerna har en begränsad möjlighet till överblick.

Förskolans beskrivning och analys av kartläggningen:

Hur samtalar vi med barnen om kroppen, gränser och sexuella övergrepp? Vi använder handboken *”Stopp min kropp!”* utgiven av Rädda Barnen. Hur pratar vi med barnen om kroppens gränser, hur säger man ja och nej, hur vi kan sprida ett förhållningssätt om det som är bra och rätt. Fråga och lyssna på barnet om hur de exempelvis vill bli tröstat. Vill du sitta i mitt knä? Vill du ta emot en kram? Vill du vara ifred en stund? Är et ok om ja fotograferar/filmar det du gör/gjort?

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Förskolan beskriver sina mål för nästa år här:

Mål: Ingen ska bli utsatt för någon form av kränkande behandling i förskolan

Arbetssätt: En levande verksamhetsidé och verksamhetsplan där olikheter tas tillvara och alla människors lika värde. Förskolans pedagogiska miljöer förebygger kränkningar och utanförskap med ”rum i rummen” med många olika valmöjligheter. Vi lyssna på barn och kollegor. Använda litteratur, kultur och IKT som stöd i samtal med barnen. Använda aktuella blanketter för dokumentation vid eventuella situationer

Uppföljning: Omedelbart i anslutning till eventuell situation, efter avslutade åtgärder och årligen då planen ska skrivas om

Ansvar: Förskolans ledningsgrupp

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet utgår från analys av kartläggningen av den tidigare planen och händelser som eventuellt inträffat under året – till exempel incidenter i RISK. Vad visade kartläggningen att ni behöver jobba vidare med som mål i nästa års plan? Kan insatser till exempel planeras tillsammans med barnen.

Förskolans förebyggande arbete beskrivs här:

Upptäcka/Utreda/Åtgärda

Upptäcka: Fysiskt och mentalt närvarande pedagoger som lyssnar och iakttar det som sker bland barnen. Kartlägga platser ute och inne där kränkningar skulle kunna uppstå. Förskolan har ett fostrande uppdrag enligt läroplanen. Vi behöver sätta gränser, tillrättavisa *ett beteende, inte en personlighet*

Utreda: Kontakta ALLTID förskolechefen om någon anser sig ha blivit kränkt! Använda frågeställningarna från blanketten för dokumentation; beskrivning av vad som skett, vem har drabbats? vilka deltog? Hur upplever barnet händelsen? Lyssna

Dokumentera/åtgärda: Dokumenterar på förvaltningens blankett för *”Dokumentation för utredning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier”.* Vi informerar förskoleavdelningen om att kränkning skett på förskolan!

Följa upp: Dokumenterar också hur och när vi tänker följa upp föreslagna åtgärder

Följa upp på förvaltningsnivå: Om förskolan har haft en anmälan till Skolinspektionen/beo skrivs ett yttrande till Sociala delegationen. De föreslagna åtgärderna följs sedan upp tillsammans med förvaltningen.

Har förskolan dokumenterat någon utredning om kränkning, diskriminering eller trakasserier under året?

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Ansvarsfördelning – anmälningsplikt

Personal

Vi uppmuntrar ALLA PÅ FÖRSKOLAN att reagera vid eventuella kränkningar. Vi nonchalerar inte det som sker och tar direkt kontakt med andra vuxna för att gemensamt få stopp på kränkningar. Detta gäller även andra vuxna såsom föräldrar, studenter, vikarier och andra medarbetare.

När personal får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering är hen skyldig att anmäla händelsen till förskolechefen.

Förskolechef

Förskolechef är skyldig att anmäla om barn är utsatt för kränkning/diskriminering till chefen för Förskoleavdelningen.

Avdelningschef

Avdelningschef är skyldig att anmäla händelsen till **stadsdelsnämnden** som är ytterst ansvarig.

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

Barn, vårdnadshavare och personals delaktighet

Hur har barn och vårdnadshavare varit delaktiga i arbetet:

En arbetsgrupp har träffats för att upprätta en ny *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* för Nytorgets förskolor. I arbetsgruppen har det funnits föräldrarepresentanter från enhetens samtliga förskolor. I gruppen ingår även pedagoger från förskolorna och förskole-enhetens ledningsgrupp.

Genomgång av IA-rapporter (tillbud och skador) från föregående år, lyft etiska och pedagogiska dilemman, samtalat kring begreppen funktionsvariation, kränkningar, konflikter, normer, ordval, förhållningssätt, genus och normkritisk medvetenhet. När och på vilket sätt kan barn kränka varandra?

Vårdnadshavarna har lyft frågor kring språkbruk, hundraspråklighet och hur informationen mellan hem och förskola kan underlättas.

Påbörjade diskussioner om hur barnen kan involveras i arbetet med denna plan.

Kommunikation

Förskolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling gäller mellan barn, mellan barn och vuxna och mellan vuxna på förskolan.

Här beskriver förskolan hur informationen om planen sprids till barn, vårdnadshavare och personal:

- Information till vårdnadshavare vid höstterminens första föräldramöte. Planen finns tillgänglig såväl digitalt som i pappersformat
- Bjuda in vårdnadshavarna till att delta vid en eller flera tillfällen i förskolan

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se

- Dialogmöte med vårdnadshavare kring Planen mot diskriminering och kränkande behandling
- Information till förskolans medarbetare på ett arbetsplatsträff (APT) i samband med att den nya planen är skriven
- Information till förskolans vikarier och studenter i samband med introduktion
- Regelbundna samtal med barnen i förskolan om allas lika värde….
  I vardagliga situationer, då tillbud inträffat, i samband med kulturell inspiration (utställningar, teater, litteratur mm) och dilemman

Södermalms stadsdelsförvaltning
Förskoleavdelningen
Medborgarplatsen 25
Box 4270, 102 66 Stockholm
Växel 08-508 12 000

stockholm.se